

Rahapeliongelma

29.1.2024

Rahapeli riippuvuus tarkoittaa sitä, että henkilöllä on pakonomainen tarve pelata rahapelejä, eikä hän useimmiten pysty lopettamaan pelaamista omin voimin. Kyseessä on riippuvuussairaus, vaikka sitä ei sellaiseksi useinkaan mielletä. Hoitoa on tarjolla, mutta sitä ei valitettavasti oikein osata hakea eikä siitä osata myöskään kertoa. Rahapeli riippuvuutta myös hävetään ja salaillaan, joten kun asia paljastuu, ollaan usein jo suurissa vaikeuksissa.

Yleistä

Rahapeliongelma tarkoittaa riskialtista pelaamista ja rahapeli riippuvuutta, joka on ongelman vakavin muoto.

Rahapeleiksi luetaan sellaiset pelit, joissa voittona tai tappiona on rahaa tai jotakin rahanarvoista: internetissä pelattavat rahapelit, lotto, raha-automaattipelit, raaputusarvat ja vedonlyöntipelit.

Rahapeli riippuvuus aiheuttaa haittoja eri osa-alueilla (talous, tunne-elämä, ihmissuhteet, työ, opiskelu) niin pelaajalle itselleen kuin hänen lähipiirillensä, joten monesti myös pelaajan läheiset tarvitsevat tukea.

Riskitekijät

Rahapeli riippuvuus on monitekijäinen sairaus. Perinnöllisen alttiuden lisäksi sen puhkeamiseen voivat vaikuttaa muun

muassa sosiaaliset syyt, useat ympäristötekijät ja tietyt persoonallisuuden piirteet.

Rahapeliongelma altistavia syitä kasaantuu erityisesti nuorille, iäkkäille ja heikossa sosioekonomisessa asemassa oleville.

On myös tunnistettu kolme yleisintä riskitekijää: 1) useamman kuin kahden eri pelityypin pelaaminen, 2) merkittävä osuus tuloista kuluu rahapeleihin ja 3) pelejä pelataan usein.

Rahapeli riippuvuuden kanssa ilmenee usein päihdeongelmia, masennusta ja ahdistuneisuutta. Nämä häiriöt tulee hoitaa samalla, sillä ne voivat vaikeuttaa pelaamisen hallintaa ja samalla myös rahapeliongelman hoitoa.

Rahapeliongelman tunnistaminen

Rahapeliongelma on harvoin ensisijainen syy, jona vuoksi potilas hakeutuu hoitoon, joten kun potilas on tullut vastaanotolle mielenterveyden häiriön tai päihdeongelman takia, pitäisi häneltä kysyä myös pelaamisesta.

Rahapeliongelman tunnistamisen apuna voidaan käyttää apuna erilaisia kyselyjä ja siihen kehitettyjä mittareita, kuten esimerkiksi PGSI ja nuorilla SOGS-RA.

Hyvä oma-apu ja tunnistamisväline on [rahapelipäiväkirja](#), josta saattaa olla apua.

Hoito

Psykososiaalisten hoitojen on todettu olevan vaikuttavia. Ensisijaiseksi hoidoksi suositellaan kognitiivista käyttäytymisterapiaa ja motivoivaa haastattelua.

Lievempien oireiden hoidossa voidaan käyttää lyhytneuvontaa ja ohjattua omahoitoa.

Internetpohjaisilla hoito-ohjelmilla voidaan todennäköisesti vähentää pelaamiseen liittyvää yleistä oireilua.

Rahapelaamisen hoitoon ei ole näyttöön perustuvaa lääkehoitoa. Jos lääkehoitoa kuitenkin käytetään tukihoitona estämään retkahduksia, tulee mahdollisia haittavaikutuksia seurata.

Lisätietoa aiheesta

- Terveyskirjasto: [Peliriippuvuus](#)
- THL: sivusto [Rahapelit](#)
- [Peluuri](#) tukee, neuvoo ja ohjaa
- Rahapelin saa poikki myös netissä: [hae Peli poikki -ohjelmaan](#)
- Päihdelinkki: [Pelaaminen](#)

Potilasversiossa mainitut organisaatiot antavat lisätietoa aiheeseen liittyen. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin Käypä hoito -toimitus ei vastaa muiden organisaatioiden antaman tiedon laadusta tai luotettavuudesta.

Rahapeliongelma lukujen muodossa

Rahapelaaminen on Suomessa yleistä: THL:n tutkimuksen mukaan noin joka 3. suomalainen pelaa rahapelejä viikoittain. Rahapeliongelmat ovat yleisempiä miehillä ja nuorilla aikuisilla.

Suomalaisista noin 3 prosenttia (112 000) pelaa rahapelejä ongelmallisella tasolla, riskitasolla pelaavia on noin 11 prosenttia ja rahapeli riippuvuus on noin 1,5 prosentilla (52 000).

Tekijät

Potilasversion tekstin on Lääkäriseura Duodecimin [Käypä hoito -suosituksen](#) pohjalta kirjoittanut potilaiden osallisuutta tukeva toimittaja **Kirsi Tarnanen**.

Tekstin ovat tarkistaneet Käypä hoito -työryhmän puheenjohtaja, professori emeritus **Hannu Alho**, työryhmän kokoava kirjoittaja, psykiatrian erikoislääkäri ja kliininen opettaja **Jonna Levola** ja Käypä hoito -päätoimittaja **Jorma Komulainen** Suomalaisesta Lääkäriseurasta Duodecimista.

Vastuun rajaus

Käypä hoito - ja Vältä viisaasti -suositukset ovat asiantuntijoiden laatimia yhteenvetoja yksittäisten sairauksien diagnostiikan ja hoidon vaikuttavuudesta. Ne eivät korvaa lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattilaisen omaa arviota yksittäisen potilaan parhaasta mahdollisesta diagnostiikasta, hoidosta ja kuntoutuksesta hoitopäätöksiä tehtäessä.

